

113. FELAK SÜRESİ

Mekke'de, bazı müfessirlere göre ise Medine'de inmiş olup, 5 âyettir ve ismini birinci âyetindeki *el-felak* (şafak vakti) kelimesinden alır. İnsanın, maruz kalabileceği her türlü kötülükten Allah'a nasıl sığınması gerektiğini öğretir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝٥

Rahmân, Rahîm Allah'ın Adı'yla.

1. De ki: Sığınırım şafak vaktinin Rabb'ine:
2. Yarattığı şeylerin şerrinden,
3. Çöküp, ortalığı kapladığı zaman gece karanlığının şerrinden,¹
4. Dügümlere üfleyip büyü yapan büyücü (kadın)ların şerrinden,²
5. Ve haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden.

KARANLIK VE KARANLIK GÜÇLER

1. Karanlık, mecazi olarak da şerri, kötülüğü ima ettiği gibi, bir insan kötülüklerle gece karanlığında daha fazla maruz kalır. İnkârcı cinler gibi şerli varlıklar da, daha çok karanlık çöküp ortalığı kapladığı zaman ortaya çıkarlar. Bu sebeple âyetler bizi, özellikle bize gizlice yapılabilecek, karanlıkta maruz kalabileceğimiz ve görünmez varlıklar, gizli eller tarafından yöneltilebilecek kötülüklerden Allah'a sığınmamız gerektiğini öğretmektedir. Fevkalâde bir tezattır ki, âyetler bize karanlıkta, gizlide maruz kalabileceğimiz kötülüklerden Allah'a şafak vaktinin, yani aydınlığın Rabb'i olarak sığınmamızı talim buyurmaktadır. Aydınlık veya ışık, gizlilikleri, gizli planları ortaya çıkarır; İslâm da, her şeyin üzerindeki karanlıkları sıyıran bir ışıktır.

Âyetler, Allah'ın yarattığı her şeyden gelebilecek kötülükler, kaynaklanabilecek şerhler konusunda Cenab-ı Allah'a (c.c.) sığınmamız gerektiğini öğretmektedir. Muâvize-teyn olarak adlandırılan bu Felak ve Nâs sûrelerinin Kur'ân'ın en sonunda yer alması da, Kur'ân'ın nerdeyse tamamında gördüğümüz üzere, onun birinci muhatabı olarak Saadet Asrı'nı, birinci muhatapları olarak Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ve Sahâbe-i Kiram'ı,

ikinci derecede muhatap olarak Âhir Zaman denilen zaman diliminin içinde bulunduğu muz son dönemini, dönemimizi aldığı söylenebilir. Zaman Allah Rasûlü'nden sonra döneme yine O'ndan önceki Cahiliye dönemine dönmüş ve beşer, merhum Muhammed Kutub'un da tam yerinde tesbitiyle bir eserine (*Yirminci Asrın Cahiliyeti*) isim olarak verdiği üzere, modern cahiliye denebilecek bir dönem açılmıştır. O bakımdan, bu son iki sûre, öncelikle Peygamber Efendimiz (s.a.s.) döneminde O'nun ve ashâbının maruz kalabileceği şerlerden, ikinci derecede de modern cahiliye döneminin dünya çapında yaygın şerlerinden Allah'a sığındırmaktadır.

Bir hadis-i şerifte ay için "ğâsik" tabiri kullanılır ve ğâsik olan ay, devletleri, özellikle zulüm yönetimlerini sembolize eder. Dolayısıyla, *Çöküp, ortalığı kapladığı zaman gece karanlığının şerrinden* âyeti, zahirî manâsıyla bizi gece karanlığında ortaya çıkabilecek şerlerden, bilhassa görünmez varlıkların şerlerinden Allah'a sığındırırken, işarî manâsıyla açık bir şekilde zalim güçlerin şerlerinden de Allah'a sığındırmakta, bunların bilhassa gizli, özellikle gizli servisler eliyle işledikleri, işleyecekleri kötülöklere dikkat çekmektedir. Hemen bundan sonra gelen *Düğömlere üfleyip büyü yapan büyücü (kadın)ların şerrinden* âyeti de, bilhassa diplomasi adı altında gizli gizli yapılan, yapılacak kötölükleri, gizli servislerin özellikle kadınları kullanacaklarını nazara vermekte ve mü'minleri bütün bunların sebep olacakları kötölükler karşısında uyanık durmaya davet etmektedir.

BÜYÜ

2. Büyü gibi şeylerle uğraşanlar ve ilgilenenler, (özellikle de önceki çağlarda) daha çok kadınlar olduğu için, âyet öncelikle onları nazara vermektedir. Nasıl Allah Rasûlü aleyhissalâtü vesselâm nazar değmesinin bir hakikat olduğunu beyan buyurmuşsa, büyü de aynı şekilde inkârı kabil olmayan bir gerçektir. Nazar ve büyüü inkâr edenler, ya metafizik adına ve dinle ilgili gördükleri her şeyi inkâr eden materyalistlerdir, ya da fiziki âlem ötesinde kalan gerçeklerden habersiz olanlardır. Kur'ân, büyüden sözeder ve bilhassa evli çiftlerin arasını açmak için yapılan büyüü şiddetle yasaklar (Bakara Sûresi/2: 102). İslâm, büyü yapmayı küfre denk bir günah kabul etmiştir. Yapılan büyüleri bozmak için büyüü öğrenmekte mahzur olmasa da, yine de o bir meslek olarak benimsenip icra edilmemelidir. Allah Rasûlü aleyhissalâtü vesselâm, cinlere de gönderilmiş bir peygamber olarak, elbette onlarla da görüşmüş, onları İslâm'a davet etmiş olmakla birlikte, başka maksatlarla onlarla temasa geçmeyi, onları kullanmayı, nasıl büyü yapıp nasıl bozulduğunu asla düşünmemiş ve bu konularda açıklamalarda bulunmamıştır. Buna karşılık, cinlerin bize nasıl yaklaşır, bizi nasıl kontrol altına alabilecekleri ve bunlara karşı nasıl korunabileceğimiz konularında bizi bilgilendirmiştir.

Kâfir cinler gibi varlıklara ve büyü gibi şerlere karşı korunmanın en kesin yolu, Allah'a ve Rasûlü'ne tam bağlanmaktır. Bu da, İslâm'ı mümkün olan en iyi şekilde yaşamayı gerektirir. Bu çerçevede, duayı asla eksik etmemeliyiz, çünkü dua, "mü'minin silahıdır". Allah Rasûlü aleyhissalâtü vesselâm, aynı maksatla bu ve bundan sonraki sûreyi de okumamızı tavsiye buyurmuşlardır. (Daha fazla bilgi için bkn: *İnancın Gölgesinde*, 1: 163-168)

114. NÂS SÛRESİ

Mekke'de, bazı müfessirlere göre Medine'de inmiş olup, 6 âyettir ve ismini birinci âyetindeki en-nâs (insanlar) kelimesinden alır. Şeytanın ve benzeri varlıkların şerlerinden ve gizli planlarından, desiselerinden Allah'a nasıl sığınmamız gerektiğini öğretir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكِ النَّاسِ ۝٢ إِلَهِ النَّاسِ ۝٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝٤
الَّذِي يُوسَسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝٦

Rahmân, Rahîm Allah'ın Adı'yla.

1. De ki: Sığınırım insanların Rabbi'ne,
2. İnsanların Mutlak Hükümdarı'na,
3. İnsanların İlâhı'na,
4. O sinsi şeytanın üflemelerinin şerrinden-
5. O ki, insanların kalblerinin içine üfler; -
6. Cinlerden de olur, insanlardan da.^{1/2}

İNS VE CİN ŞEYTANLARI KARŞISINDA UYANIK OLMAK

1. Sûre, bizi şeytanın ve şeytan gibi cinlerin, insanların, ins ve cin şeytanlarının şerleri, işvaları ve tuzakları karşısında sürekli uyanık olmaya çağırmakta ve nasıl uyanık kalınabileceğini öğretmektedir. Bu tür şerli varlıklar, bizi Cenab-ı Allah'ın (c.c.) yolundan uzaklaştırıp, kendi kötü yollarına çekmeye, günah işlemeye, aramızda, toplumda bozgunculuk çıkarmaya, dünyada da, Âhiret'te de zararımıza olacak işlere sürüklemeye çalışırlar. Onların şerleri, işvaları, tuzakları, gizli planlarından korunmanın en iyi yolu, Cenab-ı Allah'a (c.c.) bizi yaratan, yaşatan, rızıklandıran Rabb'imiz, bizi mutlak manâda yönetmeye tek hak ve yetkisi olan Mutlak Hükümdar'ımız ve ibadete lâyık tek İlâh'ımız olarak inanmak ve ona göre yaşamak, hayatımızı ona göre tanzim etmektir. (Bilhassa insanların doğrudan sapması için şeytanın onlara yaklaşma yolları hakkında bkn: A'râf Sûresi/7: 17, not 3.)

TAŞLANMASI, RECME TÂBİ TUTULMASI GEREKEN ÜÇ TÜR ŞEYTAN

2. Kur'ân-ı Kerim'de buyrulur: (Firavun'un işkencelerine maruz bulunan İsrail Oğulları, Musa'ya şikâyet dolu) sızlanıyordu: *"Biz, sen gelmeden önce de işkenceye maruzduk, şimdi sen geldikten sonra da maruzuz."* Musa ise, (onları hem teselli, hem ikaz ederek, şöyle) diyordu: *"Ne biliyorsunuz ki, bakarsınız Rabb'iniz düşmanınızı helâk eder de, yerde size de bir hakimiyet verir. Verir de, siz nasıl davranacaksınız bir de ona bakar."* (A'râf Sûresi/7: 129) Cenab-ı Allah (c.c.), sabır ve şükürle imtihan eder. Zorluklar, güçlükler, sıkıntılar, yokluklar, işkenceler döneminde sabır imtihanını kazananlar, bu defa fetih veya zaferden sonra zaferle, bollukla, muvaffakiyetlerle imtihan olunurlar. Bütün bunlar, şükür gerektirir. Buna bir bakıma, zaferle, başarı ile, bollukla şımarmama, bütün bunları tamamen Allah'a vererek daha bir mütevazileşme, dünya ile imtihanı başarma manâsında sabrın bir başka yönü de diyebiliriz. Felâk ve Nâs sûreleri, Kur'ân-ı Hakîm'in son sûreleri olarak bu noktada ciddî ikazlar ihtiva etmektedir. Nefis, şeytan ve haricî düşmanlar üçlüsü; toplum planında Karun (sermaye gücü), Firavun (zalim otorite) ve Hâmân/Bel'am (bâtıl ve zalim otoritelere teslim din adamları, âlimler/bilginler, şeyhler ve aydınlar) üçlüsü, denebilir ki, Hacc'da Mina'da taşlanan üç şeytandır ve bunlara karşı insan, Cenab-ı Allah'a Rabb, Melik ve İlâh olarak, O'nun mutlak Rubûbiyet'ine, mutlak Otorite'sine ve mutlak Ulûhiyet'ine sığınmalı; bu hususlarda sapmaktan ve şirkten korunmalıdır. İşte, Felak ve Nâs sûrelerinde pek çok manâ ve hakikatlerin yanısıra bu manâlar ve hakikatler de mündemiçtir.

